

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ
КОМЕНТАР
ЗАКОНІВ УКРАЇНИ
«ПРО ОПЛАТУ ПРАЦІ»,
«ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ»,
«ПРО ВІДПУСТКИ»,
«ПРО ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ
КОЛЕКТИВНИХ ТРУДОВИХ СПОРІВ
(КОНФЛІКТІВ)»

*За загальною редакцією
доктора юридичних наук, доцента, професора кафедри
цивільного, господарського, адміністративного права
та правоохоронної діяльності ВЗО Відкритий міжнародний
університет розвитку людини «Україна»
Чижмаря Юрія Васильовича*

СТАНОМ НА 20 ТРАВНЯ 2020 РОКУ

Київ
ВД «Професіонал»
2020

УДК 331.45:340.130.53(477)

Н 34

Н 34 Науково-практичний коментар Законів України «Про оплату праці», «Про охорону праці», «Про відпустки», «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)». Станом на 20 травня 2020 р. / За заг. ред. Чижмаря Ю. В. – Київ : Видавничий дім «Професіонал», 2020. – 408 с.

ISBN 978-966-370-385-5

Пропонуємо до уваги широкого кола читачів науково-практичний коментар до Законів України «Про оплату праці», «Про охорону праці», «Про відпустки», «Про вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)».

Запропоновані нормативні акти разом з Кодексом законів України про працю фактично охоплюють майже усі питання вітчизняного законодавства про працю.

Видання стане у нагоді не тільки пересиченим громадянам, але й практикуючим юристам, іншим спеціалістам в галузі права про працю, працівникам профспілок, студентам юридичних факультетів.

Враховане чинне законодавство станом на травень 2020 року.

Ця редакція збірника має суттєве доповнення – актуальна судова практика з питань коментованого законодавства, сучасні правові позиції Верховного Суду.

УДК 331.45:340.130.53(477)

ISBN 978-966-370-385-5

© Видавничий дім «Професіонал», 2020.

Авторський колектив

Андрєєв Андрій Васильович — кандидат юридичних наук, заступник прокурора міста Києва;

Авраменко Олександр Іванович — кандидат юридичних наук;

Артюх Юлія Ігорівна — кандидат юридичних наук;

Батіг Ростислав Вікторович — кандидат юридичних наук;

Бернацька Наталія Іларіонівна — доктор юридичних наук, доцент, заслужений юрист України;

Беспалов Олександр Олександрович — кандидат юридичних наук, суддя Шостого апеляційного адміністративного суду;

Беспалова Ольга Ігорівна — доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування Харківського національного університету внутрішніх справ;

Боровик Андрій Володимирович — кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права та правосуддя Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені Степана Демянчука;

Вареник Олександр Сергійович — кандидат юридичних наук;

Волинець Владислав Володимирович — доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри трудового права та права соціального забезпечення Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Гаврилюк Володимир Олегович — кандидат юридичних наук;

Ганечко Олена Миколаївна — доктор юридичних наук, суддя Шостого апеляційного адміністративного суду;

Гаруст Юрій Віталійович — доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри адміністративного права та фінансової-економічної безпеки Сумського державного університету;

Грибан Інна Олександрівна — кандидат юридичних наук, суддя Шостого апеляційного адміністративного суду;

Губанова Тамара Олексіївна — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, директор Фінансово-правового коледжа;

Данилов Максим Олександрович — кандидат юридичних наук;

Данилова Мальвіна Володимирівна — кандидат юридичних наук, суддя господарського суду міста Києва;

Дашутін Ігор Володимирович — доктор юридичних наук, суддя Верховного Суду;

Денєга Олег Петрович — кандидат юридичних наук;

Денисенко Анатолій Петрович — доктор юридичних наук;

Джура Христина Юріївна — аспірант кафедри трудового права та права соціального забезпечення Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Дніпров Олексій Сергійович — доктор юридичних наук, Керівник Апарату Офісу Президента України;

Дрозд Валентина Георгіївна — доктор юридичних наук, доцент, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник Науково-дослідного відділу науково-дослідної лабораторії проблем правового та організаційного забезпечення діяльності Міністерства Державного науково-дослідного інституту МВС України;

Дрозд Олексій Юрійович — доктор юридичних наук, доцент, начальник відділу докторантури та ад'юнктури Національної академії внутрішніх справ України;

Епель Оксана Володимирівна — кандидат юридичних наук, суддя Шостого апеляційного адміністративного суду;

Єгорова-Луценко Тетяна Петрівна — кандидат юридичних наук, начальник Головного територіального управління юстиції в Харківській області;

Журавель Валентина Іванівна — доктор юридичних наук, суддя Верховного Суду;

Журавльов Дмитро Володимирович — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, перший заступник директора Інституту права та післядипломної освіти Міністерства юстиції України;

Журавльова Зоря Владленівна — кандидат юридичних наук, приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу;

Іншин Микола Іванович — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, академік НАПрН України, завідувач кафедри трудового права та права соціального забезпечення Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Карпушова Олена Віталіївна — кандидат юридичних наук, суддя Шостого апеляційного адміністративного суду;

Касмінін Олександр Володимирович — кандидат юридичних наук, суддя Конституційного Суду України;

Коротких Андрій Юрійович — кандидат юридичних наук, суддя Шостого апеляційного адміністративного суду;

Кузьменко Володимир Володимирович — кандидат юридичних наук, суддя Шостого апеляційного адміністративного суду;

Куліш Анатолій Миколайович — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, директор ННІ Права Сумського державного університету;

Марченко Ольга Василівна — кандидат юридичних наук;

Мацюк Володимир Ярославович — доктор юридичних наук, заслужений юрист України, перший заступник начальника Головного оперативного управління Державної фіскальної служби України;

Могілевський Леонід Володимирович — доктор юридичних наук, професор, проректор Харківського національного університету внутрішніх справ;

Монаснюк Антон Олексійович — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, головний науковий співробітник Інституту законодавства Верховної Ради України, керівник Центру дослідження проблем адміністративної юстиції Київського регіонального центру Національної академії правових наук України;

Монаснюк Антон Олексійович — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, головний науковий співробітник Інституту законодавства Верховної Ради України, Керівник Центру дослідження проблем адміністративної юстиції Київського регіонального центру Національної академії правових наук України;

Мороз Тарас Павлович — кандидат юридичних наук;

Москаленко Олена Вячеславівна — доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін, господарського та трудового права Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди;

Муляр Галина Володимирівна — кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального права, процесу та криміналістики Академії праці, соціальних відносин і туризму;

Оніщенко Наталія Миколаївна — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, академік Національної академії правових наук України, завідувач відділу теорії держави і права Інституту держави і права ім. В. М. Корецького;

Павліченко Володимир Миколайович — доктор юридичних наук, старший оперуповноважений управління СБ України в Харківській області;

Падалка Антоніна Олександрівна — доктор юридичних наук, асистент кафедри трудового права та права соціального забезпечення Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Падалка Роман Олегович — кандидат юридичних наук, приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу;

Петренко Павло Дмитрович — доктор юридичних наук, заслужений юрист України;

Пікуль Володимир Павлович — кандидат юридичних наук, суддя Апеляційного суду Полтавської області;

Платонова Ганна Валеріївна — адвокат;

Рибак Наталія Василівна — кандидат юридичних наук;

Сіроха Дмитро Ігорович — кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Черкунов Олександр Віталійович — кандидат юридичних наук, заступник начальника відділу оперативного реагування №2 управління протидії митним правопорушенням та міжнародної взаємодії Міжрегіональної митниці Державної фіскальної служби України;

Чернега Роман Тарасович — кандидат юридичних наук, заслужений юрист України.

Чижмарь Катерина Іванівна — доктор юридичних наук, доцент, заслужений юрист України, директор Інституту права та післядипломної освіти Міністерства юстиції України;

Чижмарь Юрій Васильович — доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри цивільного, господарського, адміністративного права та правоохоронної діяльності ВЗО Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна».

ЗМІСТ

ЗАКОН УКРАЇНИ Про оплату праці	7
РОЗДІЛ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	9
Стаття 1. Заробітна плата	9
Стаття 2. Структура заробітної плати	10
Стаття 3. Мінімальна заробітна плата	11
Стаття 3 ¹ . Гарантії забезпечення мінімальної заробітної плати	12
Стаття 4. Джерела коштів на оплату праці	13
Стаття 5. Система організації оплати праці	14
Стаття 6. Системи оплати праці	15
Стаття 7. Законодавство про оплату праці	17
РОЗДІЛ II ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ	18
Стаття 8. Сфера державного регулювання оплати праці	18
Стаття 9. Умови визначення розміру мінімальної заробітної плати	20
Стаття 10. Порядок встановлення і перегляду розміру мінімальної заробітної плати	21
Стаття 11. Мінімальні розміри ставок (окладів) заробітної плати і порядок їх встановлення	23
Стаття 12. Інші норми і гарантії в оплаті праці	24
Стаття 13. Оплата праці працівників установ і організацій, що фінансуються з бюджету	25
Стаття 13 ¹ . Основні повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах трудових відносин, соціального захисту населення	27
РОЗДІЛ III ДОГОВІРНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ	29
Стаття 14. Система договірної регулювання оплати праці	29
Стаття 15. Організація оплати праці на підприємствах	30
Стаття 16. Організація оплати праці на підприємствах і в організаціях, яким з бюджету виділяються дотації	32
Стаття 17. Оплата праці працівників, які виконують роботи (надають послуги), не властиві основній діяльності галузі (підгалузі)	32
Стаття 18. Оплата праці працівників загальних (наскрізних) професій і посад	33

Стаття 19. Оплата праці за сумісництвом	34
Стаття 20. Оплата праці за контрактом	35
РОЗДІЛ ІV ПРАВА ПРАЦІВНИКА НА ОПЛАТУ ПРАЦІ ТА ЇХ	
ЗАХИСТ	37
Стаття 21. Права працівника на оплату праці	37
Стаття 22. Гарантії дотримання прав щодо оплати праці	40
Стаття 23. Форми виплати заробітної плати	41
Стаття 24. Строки, періодичність і місце виплати заробітної плати	43
Стаття 25. Заборона обмежень працівника вільно розпоряджатися своєю заробітною платою	46
Стаття 26. Обмеження розміру відрахувань із заробітної плати	46
Стаття 27. Порядок обчислення середньої заробітної плати	48
Стаття 28. Захист прав працівників у разі банкрутства підприємства	50
Стаття 29. Повідомлення працівників про умови оплати праці	52
Стаття 30. Повідомлення працівника про розміри оплати праці	53
Стаття 31. Відомості про оплату праці працівника	53
Стаття 32. Вирішення трудових спорів з питань оплати праці	54
Стаття 33. Індексація заробітної плати	54
Стаття 34. Компенсація працівникам втрати частки заробітної плати у зв'язку з затримкою термінів її виплати	55
РОЗДІЛ V ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ	56
Стаття 35. Контроль за додержанням законодавства про оплату праці	56
Стаття 36. Відповідальність за порушення законодавства про оплату праці	58
ЗАКОН УКРАЇНИ Про охорону праці	60
Розділ І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	62
Стаття 1. Визначення понять і термінів	62
Стаття 2. Сфера дії Закону	62
Стаття 3. Законодавство про охорону праці	63
Стаття 4. Державна політика в галузі охорони праці	64
Розділ ІІ ГАРАНТІЇ ПРАВ НА ОХОРОНУ ПРАЦІ	66
Стаття 5. Права на охорону праці під час укладання трудового договору	66
Стаття 6. Права працівників на охорону праці під час роботи	68
Стаття 7. Право працівників на пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці	70

Стаття 8. Забезпечення працівників спецодягом, іншими засобами індивідуального захисту, мийними та знешкоджувальними засобами.....	72
Стаття 9. Відшкодування шкоди у разі ушкодження здоров'я працівників або у разі їх смерті.....	75
Стаття 10. Охорона праці жінок.....	77
Стаття 11. Охорона праці неповнолітніх.....	78
Стаття 12. Охорона праці осіб з інвалідністю.....	80
Розділ III ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ	82
Стаття 13. Управління охороною праці та обов'язки роботодавця.....	82
Стаття 14. Обов'язки працівника щодо додержання вимог нормативно-правових актів з охорони праці.....	84
Стаття 15. Служба охорони праці на підприємстві.....	86
Стаття 16. Комісія з питань охорони праці підприємства.....	88
Стаття 17. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій.....	89
Стаття 18. Навчання з питань охорони праці.....	92
Стаття 19. Фінансування охорони праці.....	94
Стаття 21. Додержання вимог щодо охорони праці під час проектування, будівництва (виготовлення) та реконструкції підприємств, об'єктів і засобів виробництва.....	99
Стаття 22. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій.....	105
Стаття 23. Інформація та звітність про стан охорони праці.....	108
Стаття 24. Добровільні об'єднання громадян, працівників і спеціалістів з охорони праці.....	111
Розділ IV СТИМУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ	112
Стаття 25. Економічне стимулювання охорони праці.....	112
Стаття 26. Відшкодування юридичним, фізичним особам і державі збитків, завданих порушенням вимог з охорони праці.....	113
Розділ V НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ З ОХОРОНИ ПРАЦІ	114
Стаття 27. Документи, що належать до нормативно-правових актів з охорони праці.....	114
Стаття 28. Опрацювання, прийняття та скасування нормативно-правових актів з охорони праці.....	115
Стаття 29. Тимчасове припинення чинності нормативно-правових актів з охорони праці.....	116
Стаття 30. Поширення дії нормативно-правових актів з охорони праці на сферу трудового і професійного навчання.....	118

Розділ VI ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ.....	119
Стаття 31. Органи державного управління охороною праці	119
Стаття 32. Компетенція Кабінету Міністрів України в галузі охорони праці.....	120
Стаття 33. Повноваження міністерств та інших центральних органів виконавчої влади в галузі охорони праці.....	120
Стаття 34. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим та місцевих державних адміністрацій в галузі охорони праці	123
Стаття 35. Повноваження органів місцевого самоврядування в галузі охорони праці.....	124
Стаття 36. Повноваження об'єднань підприємств у галузі охорони праці.....	125
Стаття 37. Організація наукових досліджень з проблем охорони праці.....	125
Розділ VII ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД І ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ОХОРОНОЮ ПРАЦІ	126
Стаття 38. Органи державного нагляду за охороною праці	126
Стаття 39. Права і відповідальність посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці.....	128
Стаття 40. Соціальний захист посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці.....	132
Стаття 41. Громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці.....	132
Стаття 42. Уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці.....	136
Розділ VIII ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ	138
Стаття 43. Штрафні санкції до юридичних та фізичних осіб, які відповідно до законодавства використовують найману працю, посадових осіб та працівників.....	138
Стаття 44. Відповідальність за порушення вимог щодо охорони праці.....	139
Розділ IX ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	141
ЗАКОН УКРАЇНИ Про відпустки	142
Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	143

Стаття 1. Законодавство про відпустки	143
Стаття 2. Право на відпустки	144
Стаття 3. Право на відпустки у разі звільнення	146
Стаття 4. Види відпусток	147
Стаття 5. Визначення тривалості відпусток	148
Розділ II ЩОРІЧНІ ВІДПУСТКИ	149
Стаття 6. Щорічна основна відпустка та її тривалість	149
Стаття 7. Щорічна додаткова відпустка за роботу із шкідливими і важкими умовами праці та її тривалість	154
Стаття 8. Щорічна додаткова відпустка за особливий характер праці та її тривалість	155
Стаття 9. Обчислення стажу роботи, що дає право на щорічну відпустку	157
Стаття 10. Порядок надання щорічних відпусток	160
Стаття 11. Перенесення щорічної відпустки	170
Стаття 12. Поділ щорічної відпустки на частини. Відкликання з відпустки	172
Розділ III ДОДАТКОВІ ВІДПУСТКИ У ЗВ'ЯЗКУ З НАВЧАННЯМ. ТВОРЧА ВІДПУСТКА. ВІДПУСТКА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ТА УЧАСТІ В ЗМАГАННЯХ. ДОДАТКОВА ВІДПУСТКА ОКРЕМИМ КАТЕГОРІЯМ ГРОМАДЯН ТА ПОСТРАЖДАЛИМ УЧАСНИКАМ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ	174
Стаття 13. Відпустка у зв'язку з навчанням у середніх навчальних закладах	175
Стаття 14. Відпустка у зв'язку з навчанням у професійно-технічних навчальних закладах	178
Стаття 15. Відпустка у зв'язку з навчанням у вищих навчальних закладах, навчальних закладах післядипломної освіти та аспірантурі	179
Стаття 15 ¹ . Відпустка у зв'язку з профспілковим навчанням	186
Стаття 16. Творча відпустка	187
Стаття 16 ¹ . Відпустка для підготовки та участі в змаганнях	189
Стаття 16 ² . Додаткова відпустка окремим категоріям громадян та постраждалим учасникам Революції Гідності	190
Розділ IV СОЦІАЛЬНІ ВІДПУСТКИ	191
Стаття 17. Відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами	191
Стаття 18. Відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку	193
Стаття 18 ¹ . Відпустка у зв'язку з усиновленням дитини	195

Стаття 19. Додаткова відпустка працівникам, які мають дітей або повнолітню дитину — інваліда з дитинства підгрупи А І групи	197
Стаття 20. Порядок надання соціальних відпусток	203
Розділ V ОПЛАТА ВІДПУСТОК	206
Стаття 21. Порядок оплати відпусток	206
Стаття 22. Відрахування із заробітної плати за час відпустки	208
Стаття 23. Кошти на оплату відпусток	209
Стаття 24. Грошова компенсація за невикористані щорічні відпустки	210
Розділ VI ВІДПУСТКИ БЕЗ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ	212
Стаття 25. Відпустка без збереження заробітної плати, що надається працівникові в обов'язковому порядку	212
Стаття 26. Відпустка без збереження заробітної плати за згодою сторін	215
Розділ VII ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД І КОНТРОЛЬ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ВІДПУСТКИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЙОГО ПОРУШЕННЯ	215
Стаття 27. Органи нагляду і контролю за додержанням законодавства про відпустки	215
Стаття 28. Відповідальність за порушення законодавства про відпустки	216
Розділ VIII ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ	217
Стаття 29. Розгляд спорів щодо відпусток	217
ЗАКОН УКРАЇНИ Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)	218
РОЗДІЛ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	218
Стаття 1. Сфера дії Закону	218
Стаття 2. Поняття колективного трудового спору (конфлікту)	219
Стаття 3. Сторони колективного трудового спору (конфлікту)	220
Стаття 5. Порядок і строки розгляду вимог найманих працівників або профспілки	224
Стаття 6. Момент виникнення колективного трудового спору (конфлікту)	227
РОЗДІЛ II ВИРІШЕННЯ КОЛЕКТИВНОГО ТРУДОВОГО СПОРУ (КОНФЛІКТУ)	228
Стаття 7. Послідовність розгляду і вирішення колективного трудового спору (конфлікту)	228

Стаття 9. Порядок вирішення колективного трудового спору (конфлікту) примирною комісією	231
Стаття 10. Незалежний посередник	233
Стаття 11. Трудовий арбітраж	233
Стаття 12. Порядок вирішення колективного трудового спору (конфлікту) трудовим арбітражем	235
Стаття 13. Обов'язки й права сторін колективного трудового спору (конфлікту)	237
Стаття 14. Гарантії незалежним посередникам, членам примирних комісій і трудових арбітражів	238
Стаття 15. Національна служба посередництва і примирення	239
Стаття 16. Взаємодія Національної служби посередництва і примирення із сторонами колективного трудового спору (конфлікту)	242
РОЗДІЛ III СТРАЙК	243
Стаття 17. Страйк	243
Стаття 18. Право на страйк	245
Стаття 19. Рішення про оголошення страйку	247
Стаття 20. Керівництво страйком	250
Стаття 21. Укладення угоди про вирішення колективного трудового спору (конфлікту), контроль за її виконанням	252
Стаття 22. Визнання страйків незаконними	253
Стаття 23. Рішення про визнання страйку незаконним	256
Стаття 24. Випадки, за яких забороняється проведення страйку	258
Стаття 25. Вирішення трудового спору (конфлікту) у випадках заборони проведення страйку	262
Стаття 26. Забезпечення життєздатності підприємства під час страйку	263
Стаття 27. Гарантії для працівників під час страйку	264
Стаття 28. Наслідки участі працівників у страйку	265
РОЗДІЛ IV ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО КОЛЕКТИВНІ ТРУДОВІ СПОРИ (КОНФЛІКТИ)	266
Стаття 29. Відповідальність за порушення законодавства про колективні трудові спори (конфлікти)	266
Стаття 30. Відповідальність працівників за участь у страйку, визнаному судом незаконним	267
Стаття 31. Відповідальність за порушення законодавства про працю, умов колективних трудових договорів (угод), що	

призвели до виникнення колективного трудового спору (конфлікту)	267
Стаття 32. Відповідальність за організацію страйку, визнаного судом незаконним, невиконання рішення про визнання страйку незаконним	268
Стаття 33. Відповідальність за примушування до участі у страйку або перешкодження участі у страйку	269
Стаття 34. Відшкодування збитків, заподіяних страйком	271
РОЗДІЛ V ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	272
СУДОВА ПРАКТИКА З ПИТАНЬ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРАЦЮ	273

НАУКОВО-ПРАКТИЧНЕ
ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ
КОМЕНТАР
ЗАКОНІВ УКРАЇНИ
«ПРО ОПЛАТУ ПРАЦІ»,
«ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ», «ПРО ВІДПУСТКИ»,
«ПРО ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ КОЛЕКТИВНИХ
ТРУДОВИХ СПОРІВ (КОНФЛІКТІВ)»

*За загальною редакцією
доктора юридичних наук, доцента, професора кафедри
цивільного, господарського, адміністративного права
та правоохоронної діяльності ВЗО Відкритий міжнародний
університет розвитку людини «Україна»
Чижмаря Юрія Васильовича*

СТАНОМ НА 20 ТРАВНЯ 2020 РОКУ

Підписано до друку 20.05.2020. Формат 70x100 1/16.
Друк лазерний. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 65.

ТОВ «Видавничий дім «Професіонал»

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів
і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 1533